

Arhus
Gæster

en
vind-
sømer-
natdrøm.

BENNY TOLSEN

Shakespeare - hans liv og værker - en kronologi

- 1554 23. april: William Shakespeare født i Stratford-on-Avon.
- 1566 James VI af Skotland født i Edinburg, senere James d. I af England.
- 1570 Dronning Elisabeth lyser i band af pave Pius V.
- 1576 Skuespilleren James Burbage bygger Londons første teater i Shoreditch.
- 1582 Shakespeare gifter sig med den 8 år ældre Anne Hathaway.
- 1587 8. februar. Maria Stuart henrettes. Shakespeare tager til London.
- 1588 England sejrer over »Den spanske Armada«.
- 1590 *Henrik VI* – (1–3) – historiske skuespil.
- 1592 *Richard d. III*, *Titus Andronicus*, *Tvillingerne* (Comedy of Errors).
- 1593 *Trold kan tæmmes*.
- 1594 *To herrer fra Verona*, *Elskovsgækkeri* (Love's Labour's Lost).
- 1595 *Romeo og Julie* – *Richard d. II*. The Swan Theatre bygget i London.
- 1596 *En midsommernatsdrøm*, *Kong John*, *Købmanden fra Venezia*.
- 1597/98 *Henrik d. IV* 1 og 2, *Stor ståhej for ingenting*.
- 1599 Globe Teatret indvies, *Henrik d. V*, *Som man behager*.
- 1600 *De lystige koner fra Windsor*, *Helligtrekongersaften*, *Julius Cæsar*, *Troilus og Cressida*.
- 1601 *Hamlet*.
- 1603 Elisabeth dør. James d. I kronet. Shakespeares teaterselskab bliver hædret som The Kings Men. *Når enden er god er alting godt*, *Othello*.
- 1604 *Lige for lige*.
- 1605 *Kong Lear*.
- 1606 *Macbeth*.
- 1607 *Antonius og Cleopatra*.
- 1608 *Coriolanus*, *Timon fra Athen*, *Perikles*.
- 1609 Shakespeares sonetter bliver trykt, *Cymbeline*.
- 1610 Et Vintereventyr.
- 1611 *Stormen*.
- 1612 Shakespeare vender tilbage til Stratford.
- 1613 »The Globe« ødelægges af brand under opførelsen af *Henrik VIII*, som Shakespeare antagelig skrev sammen med andre.
- 1616 23. april – Shakespeare dør.
- 1623 Første Folio-udgave af Shakespeares skuespil bliver udgivet.

Håndværkerne forbereder komedien. Fra venstre: Erling Dalsborg, Søren Spanning, Karl Erik Christophersen, Folmer Rubæk, Ole Thestrup og Lars Lohmann.





Herover: Lars Junggreen (Puk) med de tre alfer, fra venstre Bente Eskesen, Marie Farman, Kirsten Lehfelt.

Herunder: De to unge (endnu uden kostumer og maskering). Fra venstre Bendt Hildebrandt, Birgitte Bank-Mikkelsen, Hother Bøndorff og Kirsten Norholt.





Øverst: Puk (Lars Junggreen) med sin herre Oberon (Stig Hoffmeyer). Herunder: Alfedronningen og Alfredkongen - Stig Hoffmeyer og Ulla Henningsen.

lexicon

Saint-Saëns, Camille, 1835-1921. Fransk komponist. Blandt hans vigtigste værker er operaen »Samson og Dalila«, 1868-77, Kbh., 1906, oratoriet »Le déluge«, 1875, symfoniske digte, bl. a. »Danse Macabre«, 1874, to violinkoncerter, cellokoncerter, »Havannaïse«, 1887 og »Rondo Capriccioso« for violin og ork., samt kammermusik, korværker m.v.

Sarvig, Ole, født 1921. Dansk forfatter og oversætter. Debut 1943 med »Grønne digte«. Debut som Shakespeare-oversætter med »Julius Cæsar« (Odense Teater 1964). Desuden »Hamlet« (1965), opført på Odense Teater (67), Folketeatret (74), Aalborg Teater (69), »Troilus og Cressida«, Det kongelige Teater (68), »En midsommernatsdrøm« (Det ny Scala (70), »Romeo og Julie« (endnu ikke opført).

Worsaae, Jens-Jacob, født 1946. Scenograf. Debut med »Mandragora« 1970 på Boldhus Teatret. Derefter en lang række opgaver bl. a. på Det Danske Teater (»Laser og Pjalter«, »Faderen«, »Rosmersholm«, »Mutter Courage«, »Lang dags rejse mod nat« m. fl.), Det kgl. Teater (operaen »Faust«, »Fire små piger«, »Den hellige kommunion« m. fl.). Dramaten, Stockholm, »Den stundesløse«. Desuden scenografi til balletter i Göteborg (Flemming Flindts »Felix Luna«, Holland og USA).

Rünitz, Benny, født 1936. Lysdesigner. Belysningsmester på Falkoner Centret en række år, fra 63-74 fast produktionsleder og belysningsmester på Det Danske Teater. Fra efteråret 74 freelance med opgaver på Den jyske Opera, »Drømmerne«, og Aarhus Teater: »Lille mand, hvad nu?«, »Klods Hans«, »Dødens Triumf«, »Tre søstre«, »Lear«, »Can-Can«, »Rose« og »Godspell«.

Poulsen, Benny, født 1942. Skuespiller og instruktør. Uddannet balletdanser på Det kgl. Teater og skuespiller på Odense Teater. Instruktør- og dramatikerdebut i Odense med »Demokrat-Jensen« 1971. Har desuden iscenesat: Odense Teater (»Tom Paine«, »I hjertet af British Museum«), Det Danske Teater (»Tordenshow«), Møllen (Ham Holberg), Aarhus Teater (»Klods-Hans«, »Dødens Triumf«, »Rose«).

Scenemester: Kai Johansen
Kostumerne udført af Nete Ørnbak og Aarhus Teaters skråddersal under ledelse af Hanne Gissel og Stanley Pedersen
Malersal ved Jens-Anker Olsen
Belysningsmester: Niels Emil Larsen
Rekvisitør: Frode Sørensen
Lydteknik: Jens Ravn
Teaterfrisør: Else Aarup
Overregissør: Jørn Walsøe

Teaterchef: Henrik Bering Liisberg
Teatersekretær: Jacob Kielland

Programforside og plakater: Benny Poulsen
Billeder fra prøverne: Rolf Linder
Programredaktion: Bent Frandsen

Sats og tryk: Kannike Tryk, A/S

En Midsommernatsdrøm

Komedie af William Shakespeare

Oversættelse	Ole Sarvig
Iscenesættelse	Benny Poulsen
Scenografi	Jens-Jacob Worsaae
Lysdesign	Benny Rünitz
Musik	Camille Saint-Saëns

MEDVIRKENDE

Theseus, hertug	John Martinus
Hippolyta, Theseus brud	Susanne Lundberg
Ægeus, Hermias aldrende far	Jørgen Fønss
Lysander } unge herrer, begge	Hother Bøndorff
Demetrius } forelskede i Hermia	Bendt Hildebrandt
Hermia, datter af Ægeus	Kirsten Norholt
Helena, borgeren Nedars datter, forelsket i Demetrius	Birgitte Bank-Mikkelsen
Philostrat, Theseus forlystelsesråd	Gert Jeppesen
Hippolytas terne	Susanne Breuning
Ægeus vagt	Bent Vestergaard
Per Sahw, tømrer	Karl Erik Christophersen
Nikolaj Spohl, væver	Lars Lohmann
Philip Phifft, bælgeflikker	Ole Thestrup
Thomas Tud, kedelflikker	Erling Dalsborg
Søren Skruck, skrædder	Søren Spanning
Mester Sphaan, snedker	Folmer Rubæk
Oberon, alfekonge	Stig Hoffmeyer
Titania, alfedronning	Ulla Henningsen
Puk	Lars Junggreen
Ærteblomst } Alfer	Marie Farman
Spindelvæv }	Bente Eskesen
Sennepsfrø }	Kirsten Lehfeldt

Spilletid: Ca. 2½ time
Pause efter 3. akt

Regi: Per Brahe – Ilse Dickers
Suffli: Ingeborg Jensen

Aarhus Teater, Store Scene, sæson 1975/76
Premiere: 26. november 1975

Stykkets originaltitel:
»A Midsummer Night's Dream«



Herover: Håndværkerne opfører tragedien om »Pyramus og Thisbe«. Fra venstre: Ole Thestrup (Thisbe), Søren Spanning (Måneskin), Erling Dalsborg (Muren), Karl Erik Christophersen (Prologus), Folmer Rubæk (Løven) og Lars Lohmann (Pyramus).

Til venstre: Alfeverdenens herskerpar i skænderi. Ulla Henningsen og Stig Hoffmeyer med Puk (Lars Junggreen) lyttende imellem sig.

Bagsiden: Hele ensemblet – 22 skuespillere og instruktøren Benny Poulsen – i Jens-Jacob Worsaaes skovdekoration under de afsluttende prøver. Nogle af skuespillerne i privat tøj og andre delvist kostumerede og maskerede.

Shakespeares populære

En Midsommernatsdrøm, der nu for femte gang præsenteres på Aarhus Teater (de øvrige gange under titlen »En skærsommernatsdrøm«) er ikke alene det oftest spillede af Shakespeares stykker på Aarhus Teater, men også det mest populære. Som det fremgår af oversigten andetsteds: 4 opsætninger med tilsammen 118 opførelser.

Det startede i 1919/20 – i *Aage Gardes* direktionstid – hvor fru *Soffy Walleen* for første gang satte det folkekære skuespil op på Aarhus-scenen, forøvrigt med premiere omkring juletid, som det også senere har været tilfældet. *Else Skouboe*, dansk teaters senere store dame, var ung skuespillerinde i ensemblet, og fik stor succes i Puks rolle. Af den øvrige rollebesætning er det værd at notere, at man på grund af sygdom måtte hente en gæst fra Det kgl. Teaters elevskole, den senere kendte instruktør *Per Knutzon*, der debuterede som *Lysander*. *H. P. Holst* og *Oehlenschlägers* oversættelse benyttes.

I 1938/39 satte *Erik Henning-Jensen* »En skærsommernatsdrøm« op – ligeledes december-premiere – i *V. Østerbergs* oversættelse. Her spillede den purunge *Gæsta Gilboe* – der senere i jubilæumssonen gæster sit gamle teater i musical'en »Cabaret« – rollen som spilopmageren Puk. *Kai Paaske* var væveren *Vindsel*, der i andre oversættelser hedder *Rendegarn* og i aftenens *Spohl*.

Henning-Jensen nåede at sætte komedien op endnu en gang i sin 31-årige direktør-periode – i 1948/49. Han overlod dog instruktionen til *Svend Gade*, der flere gange tidligere havde iscenesat spillet, bl. a. på Det kgl. Teater, og *Erik Henning-Jensen*, der netop havde fejret sit 25 års direktørjubilæum, spillede væveren *Rendegarn*.

Sjovt nok benyttede nu *Edv. Lembeckes* oversættelse, i scenisk tilrettelæggelse af *Gade*, skønt Henning-Jensen ellers svor til Østerberg. Puk var en gæst, den svenske skuespillerinde *Viveka Linder*, der havde fejret triumfer med rollen allerede over 200 gange, bl. a. ved indvielsen af Malmø Stadsteater i 1944 og senere ved friluftspopførelse på Skansen i Stockholm, iscenesat af *Gade*.

Blandt håndværkerne sås også *Karl Stegger*, *Poul Hagen*, *Gunnar Stryhn* og *Eik Koch*. Hidtil sidste opsætning var julen 1958, i *Poul Petersens* direktørperiode og med tilbagevenden til Østerbergs oversættelse. *Jon Iversen* satte iscene og dansk teater fik sin første mandlige Puk – hidtil havde rollen været spillet af skuespillerinder – nemlig 1. års elev *Christoffer Bro*, der debuterede her. *Karl Erik Christophersen* og *Jørgen Fønss*, der ses i aftenens forestilling, var også med for 17 år siden, men dengang som henholdsvis *Lysander* og som en af håndværkerne (muren).



Else Skouboe som den første Puk på Aarhus Teater – i 1919-opsætningen.

537 gange Shakespeare

11 af mesterens værker på 75 sæsoner

I alt 11 af Shakespeares 37 dramatiske værker har stået på Aarhus Teaters repertoireplan i de 75 år, i 23 forskellige opsætninger, tilsammen spillet 537 gange.

Her er de nævnt i alfabetisk rækkefølge, med de respektive sæsoner og antal opførelser tilføjet.

En Skærsommernatsdrøm (nu: *En Midsommernatsdrøm*) 1919/20 (21 g.), 1937/38 (29), 1948/49 (42) og 1958/59 (26). I alt 118 gange.

Hamlet. 1929/30 (8), 1953/54 (32). Desuden »Hamlet-Collage« af Charles Marowitz frit efter Shakespeare, på Studio, 1972/73 (27). I alt 67 gange.

Helligtrekongersaften. 1924/25 (12), 1941/42 (20), 1959/60 (35), 1971/72 (46). I alt 113 gange.

Købmanden i Venedig. 1933/34 (18), 1965/66 (26). I alt 44 gange.

Macbeth. 1960/61 (16).

Othello. 1907/08 (10), 1968/69 (26). I alt 36 gange.

Richard den Anden. 1967/68 (13).

Romeo og Julie. 1963/64 (10).

Som man behager. 1954/55 (28).

Trold kan tæmmes. 1906/07 (10), 1927/28 (17), 1943/44 (41). I alt 68 gange.

Tvillingerne. 1974/75 (24).

